

Editie 2007 van de kunst- en poëziezomer in Watou is een van de mooiste ooit

Schrijven vangen het lek in de stilte

Reportage Poëziedorp Watou

Festival in boerendorp biedt brengt poëzie tot klinken naast spannende installaties.

Van onze medewerker
Paul Depondt

WATOU Elke zomer wordt het Vlaamse boerengat Watou, dicht bij de Franse grens, overspoeld door poëziefhebbers. Ze trekken van de ene naar de andere stalling, hooizolder of opgekalefaterde bouwval, van de dorpskerk naar een weilandje, om er de stemmen van dichters te horen, verzen die knarsen of juist nauwelijks hoorbaar zijn. Op al die plekken in het dorp worden niet alleen gedichten tot klinken gebracht, maar is ook beeldende kunst te zien, bij de verzen gekozen beelden, video's, schilderijen, *environments*, ensce-neringen en installaties.

'Het geklepper van het raam/ In de rukwinden van augustus/ Is de muziek van Niemand', staat op een van de poëzieborden. Het is een vers van de Columbiaanse dichter Juan Manuel Roca. Goede poëzie is nooit luidruchtig, maar het geluid, of sterker nog, 'het geluid van de stilte' is nooit ver weg. Op een heel bijzondere manier wordt dat in Watou voor het oor en het oog, uiteindelijk ook voor alle zintuigen, indringend tot in je diepste vezels voelbaar.

Je hoort het ratelen van een oude 16mm-film of een ronkende motor, het druppelen van water, de wind onder de pannen van schuren, het handengeklap en het gelach, maar je ervaart ook de tergende stilte van de verstomde piano's van John Cage of La Monte Young, of de sacrale stilzwijgendheid bij Jan Fabre's *Landschap met zelfportret*, een door mieren of ander ongedierte uitgeteerd en weggevreten lichaam dat door de aarde wordt weggezogen. In Fabre's woorden: 'Een middeleeuwse straf voor een hedendaags kunstenaar'.

Vanonder op de plankenvloer gemonteerde monochrome schilderijen van Pietro Roccasalva walmt de muziek van Verdi's *La Traviata*. Vanuit een achteloos in een kamer achtergelaten zwarte doos laat Lara Favaretto een niet te stuiten gelach opborrelen, uit een soort angst voor de stilte of het zwijgen. Je hoort het nazinderen van een dichtregel, je haalt de poëzie uit een houten schrijn.

De versregel 'Een lek in het zwij-

Een bezoeker van de kunst- en poëziezomer in het Belgische Watou knapt een uiltje bij *Earth Control* (2007) van Natalie Bruys. Foto Joost van den Broek / de Volkskrant

gen: noise' van de dichter Hans Faverey, zegt organisator Gwij Mandelinck, 'is de conceptuele gedachtenlijn van de poëziezomer'. Het is 'een metafoer voor wat binnen onze existentiële en sociale context niet gezegd kan worden, maar zich toch laat horen als stilte, lawaai, innerlijk geruis'.

Al meer dan een kwart eeuw wordt Watou met zijn twaalfhonderd inwoners de hele zomer letterlijk opgeschud - zeker dit jaar. Op de ene plek hoor je geroezemoes, op de andere is het muisstil en weer ergens anders weerklinkt het gedreun en het geklop van machines. In de stilte, het zwijgen of het verzwijgen omdat je niet kunt zeggen wat je echt raakt, schreef Faverey, slaat het woord van de

dichter een lek. De 25 beeldende kunstenaars en dichters die Mandelinck en de Italiaanse curator Giacinto Di Pietrantonio voor de Poëziezomer in Watou hebben ge-

Je hoort een oude film ratelen, water druppelen, en dan: stilte

selecteerd, proberen zich 'dat lek in de stilte' toe te eigenen.

De gedichten van onder anderen Erwin Mortier, Hugo Claus, Gerrit Komrij, Anton Korteweg, Lucebert en Saskia de Jong zitten weggeborgen, alsof ze uitsluitend thuishoren op de pagina's van een bundel.

Hoe kunnen ze uit de beschutting van een boek komen? Twee jaar geleden had je in Watou 'legstenen', waar de gedichten oplichtten en verdwenen in een zwarte of witte steen. In 2006 werden poëziebundels fotografisch geënsceerd.

Dit jaar zitten de verzen verborgen in een schrijn, 'geschreven schrijven', in kleine of grote diptieken en triptieken, borden die je open- of dichtmaakt alsof je een boek openslaat of dichtklapt. Het diptiek of tweeluik in de schilderkunst van de Vlaamse Primitieven, zegt bedenker van 'de dragers van de gedichten' Koen Van Syngel, 'is zowat de meest elementaire vorm die een schrijn kan aannemen: twee planken of panelen verbonden met een scharnier'. De gedich-

ten worden als het ware beschermd tegen het teveel aan lawaai (of 'noise') in Watou.

Naast bekende werken van Joseph Beuys als de *Coyote*-video en de video *La Pluie* (*Projet pour un texte*) van Marcel Broodthaers zijn in de stallingen, in de kamers van een herenhuis en zelfs in de dorpskerk spannende *environments* en installaties te zien van Yoko Ono, John Armleder, Ettore Spalletti en Erik Schmidt. Ronduit adembenevend is een video van de Roemeen Mircea Cantor, waarin we in de witte kubus van een galerieruimte een opgesloten wolf en een hert volgen, die in de geluidsvrije ruimte elkaar bespieden.

Op een van de locaties van de Poëziezomer van dit jaar, onmis-

kenbaar een van de mooiste edities, kun je een indrukwekkende nieuwe installatie zien van Job Koelewijn.

Voor zijn *Sanctuary*, een pompstation gemaakt uit papier en boekomslagen in een hangar, heeft hij ongeveer zijn hele bibliotheek versneden en aan elkaar gelijmd en geschroefd. Alleen de omslagen kun je nog herkennen, de boeken zelf zijn nu letterlijk gesloten boeken - ja, ook een kleine dichtbundel van Watou-organisator én dichter Gwij Mandelinck.

'Een lek in het zwijgen: noise' - Poëziezomer Watou. Elke dag tot en met 9 september, ma-za van 14 tot 19 uur, op zon- en feestdagen van 11 tot 19 uur.
www.poeziezomerswatou.be